

Onderwerp Invoering ja-ja sticker ter preventie van reclaimedrukwerk	
Nummer	2018/818815
Portefeuillehouder	Sikkema, C.Y.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Westerhoven, M. van
Telefoonnummer	023-5113106
Email	mvanwesterhoven@haarlem.nl
Kernvraag aan de commissie	<p>In de commissie is gevraagd om invoering van de ja-ja sticker middels een motie. De verschillende mogelijkheden zijn bekeken om tot invoering over te gaan. Er zijn verschillende varianten denkbaar waarbij duidelijkheid van methode, verminderen van papiergebruik en kosten naast elkaar zijn gezet.</p> <p>Het college vraagt de commissie om zijn voorkeur uit te spreken voor een van de volgende varianten ter preventie van reclaimedrukwerk:</p> <ol style="list-style-type: none"> invoeren van de ja-ja sticker met een door Haarlem zelf ontwikkelde aanpak; invoeren van de ja-ja sticker vanuit een gezamenlijk door gemeenten ontwikkelde aanpak, onder auspiciën van de VNG; doorgaan volgens het huidige systeem met nee-ja en nee-nee stickers en de ja-ja sticker niet invoeren.
Behandelveorstel voor de commissie	<p>Het college vraagt de commissie zich uit te spreken voor één van de twee varianten waarlangs de ja-ja sticker kan worden ingevoerd. Ter vergelijking worden deze varianten naast het huidige systeem gezet.</p> <p>De voorkeur van de commissie wordt vervolgens uitgewerkt.</p>
Relevante eerdere besluiten	<p>Tijdens de raadsvergadering van 15 februari 2018 heeft de raad een motie van TROTS Haarlem (Motie-vreemd-ja-ja-sticker-2.pdf) aangenomen waarin het college wordt opgedragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - om ervoor te zorgen, dat met ingang van 2018, of zo snel mogelijk, een ja-ja sticker in Haarlem wordt ingevoerd; - om voor effectieve communicatie te zorgen naar alle Haarlemmers, die de invoering van een ja-ja sticker begeleidt.
Besluit college d.d. 18 december 2018	<p>1. het college stelt de opinienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,</p>

1. Inleiding

Waarom deze opinienota

Eind 2017 heeft Amsterdam als eerste gemeente de ja-ja sticker ingevoerd. Veel gemeenten volgen dit op de voet en een aantal heeft inmiddels besloten het in te voeren of op zijn minst te onderzoeken. Haarlem hoort daar na de aanneming van de op 15 februari 2018 aangenomen motie voor invoering van de ja-ja sticker ook bij.

Uitgangspunt is dat de ja-ja sticker wordt ingevoerd. Er zijn een paar recente ontwikkelingen die van belang zijn om te betrekken bij invoering van de ja-ja sticker. De VNG is bezig met het formuleren van een uniforme aanpak voor de invoering van een ja-ja sticker systeem op basis van ervaring van andere gemeenten. Voor een gedegen planvorming in Haarlem en inzicht in de gevolgen is het van belang deze ontwikkelingen mee te nemen. De planning van het voorbereidingsproces is daarop aangesloten en na de zomer op gang gekomen. Het is nu in grote lijnen duidelijk welke gevolgen invoering voor Haarlem heeft. Nu is het moment te besluiten hoe Haarlem verder wil gaan: invoeren volgens eigen plan of invoeren volgens gezamenlijke aanpak met andere gemeenten en VNG.

Met het huidige nee-ja systeem kunnen huishoudens die geen reclamedrukwerk willen ontvangen een uniform uitgevoerde nee-ja sticker op hun brievenbus plakken. Deze is op veel plekken verkrijgbaar en op te vragen. Het systeem is begin jaren '90 tot stand gekomen vanuit de VNG en de reclamefolderbranche samen. Regulering is geregeld via de Stichting Reclame Code. Voor huishoudens die eveneens geen huis-aan-huis bladen wensen te ontvangen is er de nee-nee sticker.

In het geval van het beoogde ja-ja systeem geven huishoudens die wel reclamedrukwerk willen ontvangen dat aan met een ja-ja sticker op de brievenbus. Alle andere huishoudens – zonder sticker op de brievenbus of met een nee-ja of nee-nee sticker – ontvangen geen reclamefolders. Regulering is niet geregeld en moeten gemeenten zelf opzetten.

Koplopers zijn een aantal grote gemeenten die de invoering van de ja-ja sticker thans aan het voorbereiden zijn. Te noemen zijn Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Den Haag, Tilburg en Zaanstad. Hierbij hoort vanzelfsprekend ook Amsterdam, tot nu toe de enige gemeente die het ja-ja systeem heeft ingevoerd.

2. Kernvraag aan de commissie

Het college vraagt de commissie haar voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten:

- a. invoeren van de ja-ja sticker met een door Haarlem zelf ontwikkelde aanpak;
- b. invoeren van de ja-ja sticker vanuit een gezamenlijk door gemeenten ontwikkelde aanpak, onder auspiciën van de VNG;

- c. doorgaan volgens het huidige systeem met nee-ja en nee-nee stickers en de ja-ja sticker niet invoeren. Deze variant is ter vergelijking toegevoegd.

Het college adviseert de ja-ja sticker in te voeren en daarbij mee te doen met de aanpak samen met andere gemeenten via de VNG (variant b). Hoewel er kosten aan zijn verbonden die er niet zijn als we het huidige systeem handhaven, zal invoering van de ja-ja sticker een aanzienlijke hoeveelheid papier besparen. De route via de VNG loopt parallel met de behandeling van en de uitspraak in het hoger beroep van de reclamefolderbranche tegen de gemeente Amsterdam en zal leiden tot een meer gedegen en snellere invoering van het systeem.

3. Overeenkomsten

Preventie

Alle drie varianten dienen hetzelfde doel, namelijk preventie van reclaimedrukwerk dat ongelezen in de papier- of restbak verdwijnt. Wel bereiken de varianten A en B een grotere besparing; naar schatting zal met invoering van de ja-ja sticker de hoeveelheid papierafval met 5% afnemen, van 76 kg naar 72 kg per inwoner per jaar, gerekend over alle Haarlemmers. In totaal gaat het dan om een hoeveelheid van circa 600.000 kg papier die wordt bespaard.

4. Verschillen

VERSCHILLEN TUSSEN VARIANT C VERSUS VARIANTEN A EN B

Sociaal

Als bewoners willen kiezen voor minder papierverspilling moeten zij op dit moment de meeste inspanning leveren door een nee-nee of ja-nee sticker te plakken. Met de invoering van de ja-ja sticker wordt dit omgekeerd: de duurzame keuze vraagt geen inspanning en alleen degenen die daadwerkelijk reclame willen hebben moeten actie nemen.

Juridisch

Invoering van de ja-ja sticker vereist aanpassing van de afvalstoffenverordening en bij de gemeente moet handhavingscapaciteit en capaciteit voor het afhandelen van meldingen worden gerealiseerd om bij overtredingen op te treden.

De huidige afvalstoffenverordening bevat geen grondslag voor een ja-ja systeem. Die is nodig omdat de branche vooralsnog niet mee zal werken aan de regulering van een dergelijk systeem en de gemeente na overtredingen (bezorging bij huishoudens die niet kenbaar maken daar prijs op te stellen) zelf zal moeten handhaven. Ook voor huis-aan-huis bladen moeten regels komen over hoe

groot het deel mag zijn dat uit reclames bestaat, omdat anders de kans bestaat dat via die route te veel reclame alsnog door de brievenbus komt.

Het huidige sticker systeem is zelfregulerend: de door adverteerders opgerichte Stichting Reclame Code ziet toe op de naleving. Bij overtredingen kunnen gedupeerden daar terecht. Bij invoering van het ja-ja systeem moet de gemeente zelf de handhaving regelen. Concreet houdt dit in dat er een meldsysteem via de gemeentelijke website moet komen, waarin overtreding van de bezorgregels kan worden gemeld. De gemeente moet af op meldingen van foutief aangeboden folders en die afhandelen (sancties, last onder dwangsom), eventueel gevolgd door een juridisch traject op basis van de afvalstoffenverordening.

Draagvlak

De reclamefolderbranche zal niet meewerken aan de invoering van de ja-ja sticker.

De branche wijst het ja-ja systeem met name af vanwege de negatieve gevolgen voor de plaatselijke ondernemers en de grafische industrie. Volgens hen wordt 29% van de omzet van winkels bepaald door de reclamefolder en zou de invoering van de ja-ja sticker de winkeliers 10% aan omzet kosten. Ook zou het negatieve gevolgen kunnen hebben voor de werkgelegenheid onder bezorgers en de grafische industrie.

Dit is een bewering van de branche die niet goed kan worden gestaafd. Bovendien groeit de groep die uitsluitend digitale informatie en reclame tot zich neemt snel. In dat geval hebben we het over papierverspilling die beter is te voorkomen.

Sinds 1 januari 2018 heeft Amsterdam het ja-ja systeem ingevoerd. De reclamefolderbranche stapte in 2017 naar de civiele rechter, die eind 2017 oordeelde dat de invoering van het ja-ja systeem rechtmatig is. De branche is daarop in hoger beroep gegaan tegen Amsterdam, dat op 28 maart 2019 zal worden behandeld. Amsterdam verwacht ook nog zaken die bij de bestuursrechter aangespannen zullen worden na overtredingen waarop gehandhaafd wordt. Veel gemeenten wachten deze ontwikkelingen af voor ze tot daadwerkelijke invoering besluiten.

Financiën

Invoering van het ja-ja systeem zal leiden tot een structurele kostenpost van circa € 25.000 per jaar en in het jaar van invoering een bedrag van eenmalig € 63.000,- dat zal worden verrekend in de afvalstoffenheffing.

Deze schatting is gebaseerd op ervaringscijfers van Amsterdam en Utrecht, naar rato van het aantal inwoners, voor handhaving, communicatie, projectmanagement en onderzoek en monitoring. Aan het huidige systeem met de nee-ja en nee-nee stickers zijn voor de gemeente geen kosten verbonden.

VERSCHIL TUSSEN VARIANT A (zelf ontwikkelde aanpak) EN VARIANT B (gezamenlijk met andere gemeenten en VNG)

Organisatorisch

Een met andere koplopergemeenten te ontwikkelen aanpak van de invoering van de ja-ja sticker leidt tot voordelen in efficiëntie en tot uniformiteit.

In een aangenomen motie hebben de gemeenten de VNG verzocht het voortouw te nemen om tot uniformiteit te komen wat betreft de aanpak van organisatie, aanpassing afvalstoffenverordening, communicatie en handhaving en de uitvoering van de stickers. De VNG heeft daartoe de eerste stappen gezet. Mogelijk gaan de samenwerkende gemeenten samen een landelijke communicatiecampagne voor de ja-ja sticker ontwikkelen, met een algemene boodschap. Haarlem is aangehaakt bij de gezamenlijke ontwikkeling van een gedegen uniforme aanpak die koplopergemeenten (met Utrecht en Rotterdam en met Amsterdam als adviseur) de komende maanden vorm gaan geven.

Tijdspad

Een met andere koplopergemeenten te ontwikkelen aanpak van de invoering van de ja-ja sticker leidt tot een langer traject voor de invoering.

De komende maanden zal de uniforme aanpak worden ontwikkeld en uitspraak komen in het hoger beroep tegen Amsterdam. In maart 2019 zal die aanpak gereed zijn, waarop Haarlem in tweede of derde kwartaal van 2019 over kan gaan tot daadwerkelijke invoering. Mocht Haarlem los van andere gemeenten zelf de aanpak door ontwikkelen en uitvoeren, dan kan aan het eind van het eerste kwartaal van 2019 daarmee van start worden gegaan.

5. Vervolg

Deze opinienota legt het college voor ter bespreking in de commissievergadering van 17 januari 2019. Bij een keuze voor variant a of b zal opvolging worden gegeven aan de invoering van de ja-ja sticker.